יום ד', י' בשבט תשס"ו (08 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היישוב בעת מלחמת העולם הראשונה... [המשך מיום שלישי]

רוב היישוב הפגין לויאליות לשלטון התורכי, ורק מיעוטו תמך עד 1917 במאמץ המלחמתי של בעלות הברית. לויאליות זאת נבעה לא רק משיקולים מעשיים ומתוך רצון להימנע מכל פעולה או אמירה שתעורר את זעם השלטונות, אלא ... **אף מיחס חיובי** כלפי תורכיה ומעצמות ה"הסכמה". לויאליות זו עמדה בסתירה לא רק לפעילותה של רשת הריגול "**ניל"י**", בהנהגתו של **אהרון אהרונסון**, שהתגייסה לשירות המאמץ המלחמתי הבריטי בספט' 1915 ונחשפה באוקט' 1917, אלא גם להשתתפותו של "**גדוד נהגי הפרדות**" שבין מפקדיו היה **יוסף טרומפלדור** בחזית גליפולי, ואחר-כך למאמץ הדיפלומאטי בלונדון שהניב את "**הצהרת בלפור**" ואת "**הגדודים העבריים**" שנועדו להילחם בארץ-ישראל.

אך הלויאליות לשלטון התורכי, שמנעה אולי חורבן גמור, לא הועילה ליישוב החדש. המלחמה שהביאה לקיפאון בפעילות הכלכלית ולמחסור באמצעי התשלום, הקשתה על היישוב העירוני. המושבות היו קרבן לסחטנות גוברת והולכת מצד נציגי השלטונות, וגם כאן הוחרמו יבולים ובהמות עבודה, והגברים חוייבו בשירותי עבודה. **פשיטת הארבה** בשנת 1915 גרמה להרס הגידולים ולנזק של כ-3,000,000 פראנקים. מושבות הפלחה הוכיחו אז את עדיפותן בעתות משבר על פני המושבות, שתוצרתן יועדה בעיקרה לייצוא לשוקי חוץ, שמהם נותקה הארץ.

בדצמבר 1914, החל גירוש הנתינים הזרים שסירבו "להתעת'מן" [כלומר, לקבל על עצמם נתינות תורכית], ועד סוף 1915 הגיע מספר המגורשים ל-15,000 בקירוב. באפריל [פסח] 1917 גורשו גם 9,000 התושבים היהודים מיפו ומתל-אביב. כ-3000 מהם מצאו מקלט בתנאים קשים במושבות יהודה, שומרון והגליל. לעומת זאת, התעת'מנו בתקופה זו כ-12,000 יהודים, וחלקם אף התגייס לצבא העות'מני ונשלח לחזית קווקז.

שנות המלחמה הוכיחו את עדיפותו של היישוב הלאומי ושל אירגוניו הציבוריים. אף שהתגלע מתח בין העסקנים, והיריבות הפנימית לא דעכה בתקופת המלחמה – אם מתוך סכסוכים אישיים, אם מתוך ניגודי אינטרסים והשקפות (בעיקר סביב פעילותה של קבוצת ניל"י) – הצליח היישוב להתארגן כדי לשמור על הקיים. העזרה הכספית שהועברה אליו חולקה תחילה רק ליהודי תל-אביב ויפו ע"י "הועד להקלת המשבר", שהוקם בתל-אביב והקיף את כל חוגי היישוב, ואח"כ ע"י "וועד קופת העזרה האמריקנית".

ההתארגנות לאיסוף הכספים ולהעברתם שנעשתה בחוץ-לארץ דווקא, ובארה"ב במיוחד, השפיעה במידה רבה על השינויים הפוליטיים שבאו בעקבות הפעילות בשנות המלחמה. ההכרה שנתן "הוועד האמריקני היהודי" ל"משרד הארצישראלי" של ההסתדרות הציונית כסוכן בלעדי לחלוקת הכספים שאסף – היא שהקנתה לו כח, ולכל

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', י' בשבט תשס"ו (08 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הוועדים שנתמנו מטעמו. לאחר המלחמה, נמשכה המגמה להכרה גוברת בהסתדרות הציונית ובסוכנות היהודית, וירדה חשיבותה של ה"חלוקה" האורתודוקסית.

[בע"ה, ההמשך בדף של יום ה']

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל